

Thái Lan với phần mềm tự do nguồn mở

1.1 Các sáng kiến về PMTDNM tại Thái Lan

Thái Lan là nước có nhiều sáng kiến có liên quan tới phần mềm tự do nguồn mở được ghi nhận và có lẽ vì vậy là quốc gia được hưởng lợi nhất và sớm nhất từ những sáng kiến đó.

Vào quý 2 năm 2003, chỉ có 40% tất cả các máy tính cá nhân để bàn xuất xưởng tại Thái Lan có giấy phép Windows được cài đặt, một tỷ lệ rất thấp mà có lẽ sẽ còn thấp hơn nữa. Hơn thế, nhà sản xuất máy tính cá nhân Laser Computer đã thay thế HP như là người bán máy tính cá nhân hàng đầu tại Thái Lan. Laser Computer chỉ bán các máy tính cá nhân Linux.

Để chống lại Linux với dự án “Máy tính cá nhân của nhân dân” được Thái Lan hỗ trợ, **Microsoft đã phải hạ giá các gói Windows và Office của hãng từ gần 600 USD xuống còn 37 USD¹**. Các quốc gia châu Á khác đang xếp hàng để nhận bản chương trình của Thái Lan. Như là kết quả của các sự kiện tại Thái Lan, các nhà phân tích đã bắt đầu đoán trước sự kết thúc của “chính sách các thị trường một giá cho tất cả” lâu đời của Microsoft.

Bảng dưới đây là những sáng kiến tại Thái Lan có liên quan tới phần mềm tự do nguồn mở được Trung tâm Nghiên cứu Chiến lược và Quốc tế (Center for Strategic and International Studie) ghi nhận trong tài liệu nghiên cứu được phát hành vào tháng 03/2010 về Chính sách Nguồn Mở của các Chính phủ (Government Open Source Policies)² trên thế giới.

Cơ quan	Hành động	Ngày tháng	Tình trạng	Các chi tiết
Liên bộ	Cố vấn	Tháng 06/2003	Được phê chuẩn	Thỏa thuận giữa Bộ TTTT và Bộ KHCN phát triển và khuyến khích phần mềm nguồn mở trong khu vực tư nhân ³ .
Bộ TTTT	Cố vấn	Từ tháng 05 tới 11/2003	Được phê chuẩn	Thỏa thuận với Hội Công nghiệp Phần mềm Thái (ATSI) khuyến khích phát triển phần mềm nguồn mở và phân phối 1 triệu máy tính dựa trên Linux tới tháng 05/2004 ⁴ . Vào tháng 08/2003, chính phủ đã bán được 300.000 máy tính cá nhân ⁵ .
NECTEC	Cố vấn	Tháng 05/2005	Được phê chuẩn	Giám đốc của NECTEC khuyến khích sử dụng phần mềm nguồn mở và nói Chính phủ Thái không có các kế hoạch loại bỏ hoàn toàn phần mềm sở hữu độc quyền, nhưng có thể hạnh phúc với tỷ lệ thâm nhập của phần mềm nguồn mở là 50% ⁶ .
SIPA	Cố vấn	Tháng 02/2005	Được phê chuẩn	SIPA đang dẫn dắt áp dụng Linux trong các cơ quan chính phủ, các trường học và các trường đại học ⁷ .
Bộ TTTT	Cố vấn	Tháng 12/2002	Được đề xuất	Bộ TTTT (Information and Communications Ministry) đã tán thành mạnh mẽ phần mềm nguồn mở trong việc kết nối với 95 dự án CNTT-TT mới cho năm 2003... Bộ muốn khuyến khích các cơ quan chính phủ gia tăng sử dụng phần mềm tự do, bao gồm cả hệ điều hành Pladoa (phần mềm nguồn mở tiếng Thái) ⁸ .
Bộ TTTT	Ưu tiên	Tháng 02/2003	Được đề xuất	Bộ TTTT đã công bố rằng Bộ muốn hỗ trợ công nghệ nguồn mở bằng các sáng kiến chính sách và cấp vốn ⁹ .

1 [Microsoft thua thiệt trước sự kháng cự của Thái Lan.](#)

2 [Government Open Source Policies.](#)

3 Company Correspondence (February 2004)

4 The Nation, — [Panel to oversee open -source drafts, Asina Pornwasin, May 19, 2003.](#)

5 Jan Krikke, — [Microsoft Loses to Linux in Thailand Struggle,](#) LinuxInsider.com, November 13, 2003.

6 Eileen Yu, — [Finding Middle Ground,](#) CNETAsia.

7 Ingrid Marson, — [Linux Thais up more support,](#) ZDNet UK, February 10, 2005.

8 International Trade Administration, U.S. Department of Commerce, — [Open Source Software Policy Initiatives.](#)

Cơ quan	Hành động	Ngày tháng	Tình trạng	Các chi tiết
NECTEC	R&D	Tháng 09/2004	Được phê chuẩn	Tháng 10/2001 - Các quan chức Chính phủ đã công bố rằng các cơ quan có thể bắt đầu hỗ trợ các sáng kiến hướng tới việc sử dụng phần mềm nguồn mở (Pladoa) tiếng Thái trong một nỗ lực để giảm chi phí, giảm ăn cắp phần mềm, và tăng tính tự chủ của nền kinh tế Thái Lan. Một số thành viên Quốc hội cũng đã đề xuất kết hợp các đặc tả của nguồn mở vào trong việc mua sắm của Chính phủ. NECTEC của Thái Lan đã tích cực tham gia vào sự phát triển các bộ phần mềm văn phòng và các hệ điều hành dựa trên Linux ¹⁰ . Vào năm 2003, NECTEC đã phát triển một phát tán cho các máy tính để bàn trong các trường học và chính phủ. Vào năm 2004, một quan hệ đối tác với Dự án Phòng thí nghiệm ở Trường, NECTEC đã bắt đầu phát triển phát tán Linux cho máy chủ cho 921 trường học ¹¹ .
SIPA	R&D	Tháng 11/2008	Được phê chuẩn	Cơ quan Thúc đẩy Công nghiệp Phần mềm Thái Lan SIPA (Software Industry Promotion Agency) đã phát triển lộ trình phát triển phần mềm nguồn mở đầu tiên của Thái Lan để chuyển quốc gia này thành một trung tâm phát triển nguồn mở vào năm 2011. Cơ quan này đã phân bổ ngân sách khoảng 1.5 triệu USD/ năm để khuyến khích phát triển phần mềm nguồn mở và đạt được các mục tiêu của lộ trình ¹² .

1.2 Lộ trình phát triển phần mềm nguồn mở của Thái Lan

Cơ quan Thúc đẩy Công nghiệp Phần mềm SIPA (Software Industry Promotion Agency¹³), một tổ chức của nhà nước Thái Lan¹⁴, đã phát triển Lộ trình phát triển phần mềm nguồn mở của Thái Lan¹⁵ để chuyển đất nước này thành một trung tâm hàng đầu về nguồn mở vào năm 2011. Lộ trình 3 năm, bắt đầu từ năm 2009, hướng mục tiêu vào việc gia tăng số lượng các công ty phần mềm địa phương phát triển phần mềm nguồn mở, trong một sự đặt cược để phát triển thị phần của nó tại quốc gia này và giảm thiểu sự phụ thuộc và phần mềm nhập khẩu sở hữu độc quyền.

Theo SIPA, tới năm 2011, sẽ có ít nhất 100 công ty phần mềm nguồn mở bản địa, từ chỉ 20 công ty như tại thời điểm cuối năm 2008. Và khi đó, khoảng 30% tới 50% nền công nghiệp phần mềm của đất nước này sẽ phát triển phần mềm nguồn mở.

Kế hoạch này được chia thành 3 giai đoạn. Giai đoạn đầu hướng vào xây dựng lòng tin trong sử dụng phần mềm nguồn mở trong những người sử dụng địa phương, bao gồm việc sản xuất, các dịch vụ và cho các doanh nghiệp ô tô cũng như các khu vực chính phủ và giáo dục, cùng với việc thiết lập các công ty phần mềm nguồn mở.

SIPA hiện đang thúc đẩy việc triển khai phần mềm nguồn mở. Cơ quan này chấp môi cho những người sử dụng với các lập trình viên và khuyến khích họ mang phần mềm nguồn mở vào thực tiễn. SIPA cũng sẽ cung cấp tài chính cho sự triển khai các dự án nguồn mở.

Lãnh đạo về phần mềm nguồn mở cho rằng, để khuyến khích sự tạo ra và sử dụng PMNM, SIPA cần thúc đẩy các trường hợp điển hình thành công đối với việc phát triển và sử dụng phần mềm nguồn mở. SIPA sẽ chấp môi cho những người sử dụng và các lập trình viên, và cung cấp cho họ

9 International Trade Administration, U.S. Department of Commerce, — [Open Source Software Policy Initiatives](#).

10 International Trade Administration, U.S. Department of Commerce, — [Open Source Software Policy Initiatives](#).

11 United Nations Conference on Trade and Development, — [E-Commerce and Development Report 2003](#), Chapter 4: Free and open -source software: Implications for ICT policy and development. Pages 119. Duangtip Surintatip, — [Policy and Regulatory Update](#) – Thailand, || September 2004,

12 [FutureGov](#).

13 <http://www.sipa.or.th/>

14 http://thaiwebdirectories.meelink.com/company_profile/index/Company/id/15877/CompanyName/SIPA.OR.TH

15 <http://www.futuregov.asia/articles/2008/oct/09/thai-govt-unveils-first-open-source-software-devel/>

kinh phí để triển khai các giải pháp trong môi trường kinh doanh thực sự.

Cơ quan này đã phân bổ một ngân sách khoảng 1.5 triệu USD một năm (khoảng 3 tỷ VNĐ/năm) để khuyến khích phát triển PMNM và đạt được các mục tiêu của lộ trình của mình. Cơ quan này cũng có kế hoạch hỗ trợ 2 dạng công ty PMNM chính - các công ty mà đưa ra các sản phẩm và giải pháp phần mềm, như phần mềm hạ tầng, phần mềm ứng dụng và phần mềm cho máy tính để bàn, và các công ty mà cung cấp các dịch vụ phần mềm cho các doanh nghiệp và để tùy biến.

Giai đoạn 2 cơ quan này sẽ củng cố nền công nghiệp PMNM bằng việc cung cấp sự hỗ trợ cho việc marketing cho các công ty phần mềm địa phương nhằm vào các thị trường nội địa và quốc tế với phương châm rằng một khi tăng được số lượng các công ty và các phần mềm nguồn mở rồi, thì bước tiếp theo là nâng cao các mức chất lượng của chúng. SIPA hy vọng điều này sẽ được thực hiện thông qua các hội thảo chuyên đề, các cuộc gặp của các doanh nghiệp cùng có mối quan tâm và các trình diễn quốc tế.

Cuối cùng, giai đoạn 3 hướng tới việc đưa PMNM của Thái Lan vào thị trường quốc tế.

Cơ quan này dự kiến ít nhất 10 trong số 100 công ty PMNM địa phương sẽ tới được thị trường quốc tế trong tương lai gần.

1.3 Giới thiệu qua về NECTEC

Trung tâm Công nghệ Điện tử và Máy tính Quốc gia NECTEC (National Electronics and Computer Technology Center¹⁶) là một tổ chức của chính phủ theo luật định nằm trong Cơ quan Phát triển Khoa học và Công nghệ Quốc gia NSTDA (National Science and Technology Development Agency), Bộ Khoa học và Công nghệ. Trách nhiệm chính của nó là thúc đẩy, hỗ trợ và khuyến khích phát triển điện tử, máy tính, truyền thông và công nghệ thông tin thông qua các hoạt động nghiên cứu phát triển. NECTEC cũng phổ biến và chuyên giao những công nghệ như vậy cho sự đóng góp vào tăng trưởng kinh tế và phát triển xã hội tại Thailand, theo Kế hoạch Phát triển Kinh tế và Xã hội Quốc gia.

NECTEC đã được thành lập ngày 16/09/1986, ban đầu như một dự án của Bộ Khoa học, Công nghệ và Năng lượng (tên trước đây của Bộ Khoa học và Công nghệ). Vào tháng 12/1991, NECTEC được chuyển thành một trung tâm chuyên gia trong Cơ quan Phát triển Khoa học và Công nghệ Quốc gia NSTDA, một cơ quan mới sau việc ban hành Luật Phát triển Khoa học và Công nghệ năm 1991.

NECTEC là cơ quan chịu trách nhiệm tổ chức xây dựng một số phần mềm tự do nguồn mở cốt lõi của Thái Lan như phát tán hệ điều hành bản địa LinuxTLE, bộ phần mềm văn phòng bản địa OfficeTLE, Hệ thống Quản lý Mạng Thông minh INMS (Intelligent Network Management System)¹⁷ dựa hoàn toàn trên công nghệ nguồn mở và một số chương trình phần mềm tự do nguồn mở khác.

1.4 Gói kích thích kinh tế và kế hoạch tăng tốc sử dụng nguồn mở

Trong 3 năm từ 2009-2011 sẽ là thời kỳ vàng son cho các nhà cung cấp phần mềm nguồn mở tại Thái Lan khi mà những người sử dụng sẽ có được những ứng dụng dựa trên hệ điều hành tự do nguồn mở ở GNU/Linux mạnh khỏe để giúp tạo ra một ảnh hưởng kinh tế bằng việc giảm thiểu những phần mềm nhập khẩu với giá trị ít nhất là 1.5 tỷ baht (khoảng 50 triệu USD¹⁸).

Với sự phê chuẩn gói kích thích kinh tế thứ 2 cho nguồn mở trị giá 180 triệu baht (khoảng 6 triệu

16 http://en.wikipedia.org/wiki/Thailand_National_Electronics_and_Computer_Technology_Center

17 http://www.bangkokpost.com/160708_Database/16Jul2008_data006.php

18 Tỷ giá lấy theo <http://www.xe.com/>.

USD) trong vòng 3 năm tới, thì điều này sẽ giúp tăng tốc sử dụng nguồn mở, đóng góp khoảng 1.2 tới 1.5 tỷ baht (khoảng 35-50 triệu USD), đại diện cho một sự gia tăng từ 4-5 lần từ trung bình 300 triệu baht (khoảng 10 triệu USD) mỗi năm, theo một lãnh đạo điều hành của Trung tâm Công nghệ Điện tử và Máy tính Quốc gia NECTEC.

Cơ quan này sẽ thúc đẩy phương thức này mạnh mẽ hơn nhằm mở rộng sử dụng hệ điều hành Linux được tùy biến sửa đổi “Ecolonux” từ Ubuntu sang ngữ cảnh của Thái Lan cho việc xây dựng các máy tính cá nhân PC nhãn hiệu bản địa mà hiện hành được đưa vào 5 công ty - D Computer, SVOA, Synnex, IT Bakery và Powell.

Hơn nữa, có một kế hoạch hướng vào một số nhóm thông qua các cơ chế đối tác liên danh với các cơ sở giáo dục. Bắt đầu với Đại học Silpakorn mà có sự tinh thông trong hoạt hình nguồn mở 2D và 3D để huấn luyện các doanh nghiệp bản địa như các công ty dịch vụ in ấn, Đại học Maejo tại Chiang Mai sẽ đưa ra Learn Square, một hệ thống đào tạo nguồn mở từ NECTEC.

Đại học Hoàng tử Songkla sẽ tập trung vào phát triển di động nguồn mở như Android và iPhone. Hơn nữa, cơ quan này sẽ khuyến khích các giải pháp doanh nghiệp nguồn mở hàng đầu hơn nữa. Ngoài giải pháp y tế “Hospital OS”, các giải pháp tài chính cũng có tiềm năng.

Trong khi chờ đợi, NECTEC sẽ phát triển hệ điều hành Linux bản địa có chứng chỉ cho những người sử dụng để tạo ra những con đường sự nghiệp nguồn mở và giảm thiểu những chi phí từ việc cấp chứng chỉ quốc tế cũng như làm gia tăng lòng tin từ các doanh nghiệp đối với các nguồn nhân lực có sẵn mà họ có thể hỗ trợ sử dụng nguồn mở.

Mong đợi sẽ có 4,000 người sử dụng có chứng chỉ trong vòng 3 năm từ toàn bộ 27,000 những người được đào tạo tham gia và 60 nhà cung cấp nguồn mở.

Giám đốc về phần mềm nguồn mở của Cơ quan Thúc đẩy Công nghiệp Phần mềm (SIPA), đã nói năm tài chính 2010 của Chính phủ, cơ quan này sẽ có 35 triệu baht (1.16 triệu USD) tiền ngân sách để khuyến khích nguồn mở - so với 26 triệu baht (867.000 USD) vào năm 2009.

Cơ quan này sẽ phân bổ 25 triệu baht (834.000 USD) đầu tư vào phát triển nguồn mở trong ERP (phần mềm quản lý kế hoạch nguồn lực doanh nghiệp) bằng việc chọn hạt nhân từ các dự án nguồn mở như Compiere, Open ERP và Apache Open For Business (OFBiz) để tùy biến cho Thái Lan.

“Đây không phải là sự dư thừa với thị trường hiện đang có vì nó sẽ tập trung vào các công ty mà có doanh số 50-100 triệu baht mỗi năm mà ERP bản địa Thái Lan tập trung vào các công ty doanh số nhỏ hơn 50 triệu baht và các nhà cung cấp ERP toàn cầu tập trung vào các khách hàng mà có doanh số 1 tỷ baht”.

Tuy nhiên, SIPA vẫn chưa kết luận liệu sẽ có sử dụng đấu thầu hay mô hình liên danh để cho phép các nhà cung cấp nguồn mở phát triển ERP nguồn mở như một ERP Quốc gia để giúp các doanh nghiệp vừa và nhỏ sử dụng giải pháp ERP để cải tiến hiệu năng của doanh nghiệp và mở ra cơ hội trong dịch vụ triển khai cho các nhà cung cấp nguồn mở hay không.

SIPA cũng khuyến khích Open Office và các công cụ đồ họa như Inkscape, GIMP, Blender đối với các nhóm người sử dụng cụ thể như Hiệp hội In ấn Thái và Liên đoàn Công nghiệp Thái.

1.5 NECTEC và Dự án Ecolonux

Năm 2010, một năm sau khi được hình thành, dự án nguồn mở¹⁹ được khởi xướng bởi Trung tâm Công nghệ Điện tử và Máy tính Quốc gia (NECTEC), được gọi là dự án Hệ sinh thái Linux (Ecolonux), đã giúp nền công nghiệp tiết kiệm được 1.7 triệu baht bằng việc đấu tranh chống ăn cắp phần mềm.

19 <http://www.bangkokpost.com/tech/technews/184171/software-piracy-cut-by-b1-7m>

Dựa vào dự án Ecolonux, NECTEC đã cho phép các doanh nghiệp cài đặt PMNM với số lượng lớn bằng việc xây dựng công ty OEM CD và chuyển giao sự tinh thông để giải quyết vấn đề cài đặt phần mềm. Điều này đã khuyến khích sử dụng PMNM trong một thị trường vô số người.

Giai đoạn tiếp sau của Ecolonux sẽ tập trung vào các dịch vụ sau bán hàng vì các dịch vụ cần được cải thiện hơn nhằm đáp ứng nhu cầu của các khách hàng. Có khả năng NECTEC sẽ làm việc với khu vực tư nhân để tạo ra các dịch vụ web như những gì trên Google Docs hiện nay và tính tiền theo giao dịch.

NECTEC đã thúc đẩy sử dụng PMNM để giảm thiểu ăn cắp phần mềm, xây dựng sở hữu trí tuệ và phát triển xa hơn việc sử dụng phần mềm. Điều này làm tăng cường sử dụng công nghệ của các doanh nghiệp và của toàn bộ đất nước.

Dự án Ecolonux mở ra những cơ hội và đưa ra một lựa chọn thay thế cho những người sử dụng để có PMNM hoặc thay thế các phần mềm được cấp phép với chi phí kinh tế hơn.

Năm 2009, 5 công ty đã tham gia dự án Ecolonux, bao gồm SVOA, D Computer, Powell Computer, IT Bakery và Synnex.

Giữa tháng 02/2009 và tháng 03/2010, NECTEC đã thiết lập Ecolonux trên hơn 100,000 đơn vị, đấu tranh với ăn cắp phần mềm tới giá trị hơn 1.7 triệu baht.

Gần đây, NECTEC đã ký một thỏa thuận với 5 công ty nữa trong Forrtune IT Mall, là Jade Computerplus, Osca 4star, Pro Conner, Diamond People và Notebook Solutions. Tổng cộng 10 công ty đã tham gia dự án này và được mong đợi điều này sẽ giúp nền công nghiệp tiết kiệm khoảng 3 triệu baht bằng việc đấu tranh chống ăn cắp phần mềm.

Lãnh đạo của NECTEC cho rằng các công ty cần giao tiếp với các khách hàng rằng cho dù nguồn mở là tự do về giấy phép, thì sẽ vẫn có một số chi phí cho phát triển và triển khai²⁰.

Chính phủ Thái Lan cũng đã đưa ra các điều khoản tham chiếu đối với việc đấu thầu nguồn mở²¹, mở ra tiềm năng cho sự phát triển PMNM tại Thái Lan, theo một nguồn tin được đăng tải vào tháng 09/2010.

1.6 Cộng đồng nguồn mở Thái Lan

Liên đoàn Nguồn Mở Thái Lan - TOSF²² (Thailand Open Source Federation) được thành lập nhân sự kiện “Ngày Hội Phần mềm Nguồn Mở Thái Lan lần thứ 9 năm 2009” được tổ chức vào 23-25/09/2009 tại Công viên Khoa học của Thái Lan²³. Đây là một tổ chức phi lợi nhuận với mục tiêu để thúc đẩy việc ứng dụng và phát triển nguồn mở tại Thái Lan. Tổ chức này bao gồm các thành viên từ khu vực chính phủ và khu vực tư nhân.

Trước khi có TOSF, những người đi tiên phong về nguồn mở của Thái Lan đã thành lập một tổ chức có tên là Doanh nghiệp vì một Xã hội Nguồn Mở - BOSS²⁴ (Business for Open Source Society) với mục đích bán hàng và marketing cũng như đưa ra giải pháp một cửa để gia tăng sự tin cậy của các khách hàng vào doanh nghiệp. Khi mới thành lập, BOSS chỉ có 10 doanh nghiệp nguồn mở²⁵.

Trong quá khứ, các công ty nhỏ có số lượng nhân viên và vốn hạn chế không thể tham gia vào các dự án lớn. Sự cộng tác mới này sẽ kết hợp được sự tinh thông và các tài nguyên của tất cả các thành viên và sẽ giúp cho những người sử dụng của Chính phủ và doanh nghiệp giành được sự tin tưởng.

20 <http://www.bangkokpost.com/tech/technews/197588/open-source-building-momentum-in-thailand>

21 <http://www.bangkokpost.com/tech/technews/197588/open-source-building-momentum-in-thailand>

22 <http://www.tosf.org/>

23 <http://www.bangkokpost.com/tech/technews/23956/open-source-society-ready-to-go>

24 <http://www.oss-business.com/>

25 <http://www.bangkokpost.com/tech/technews/23956/open-source-society-ready-to-go>

Trong tương lai, nếu có một dự án lớn mà đòi hỏi giải pháp nguồn mở, thì các thành viên có thể thiết lập một nhóm đặc biệt để phân phối các dự án cùng nhau. Nhóm này sẽ giúp vượt qua được những rào cản để đi vào một dự án lớn.

Hiện tại, một số lĩnh vực trong đó nguồn mở đang giành được xung lượng tại Thái Lan. Những lĩnh vực này bao gồm Linux trong môi trường các máy chủ, Hệ thống quản trị nội dung mà được sử dụng rộng rãi để xây dựng các website, intranet và thương mại điện tử, OpenOffice trong chính phủ và một số module từ quản lý nguồn lực doanh nghiệp ERP.

1.7 Giới thiệu LinuxTLE và OfficeLTE

Trong việc nâng cao nhận thức và ứng dụng Linux tại châu Á, khó có khả năng có quốc gia nào tiên tiến hơn Thailand. Đất nước này đã phát triển một số phát tán Linux, chính phủ của nó đã biết khuyến khích Linux và thậm chí bao cấp cho việc xuất máy tính giá thành thấp được cài đặt sẵn Linux, và tờ báo chính bằng tiếng Anh - Bangkok Post - thường xuyên đưa các bài báo và các hoạt động có liên quan tới Linux²⁶. Các công của cộng đồng Linux bùng nổ khắp đất nước này. Không nghi ngờ rằng Thailand là một trong những quốc gia đầu tiên nơi mà Microsoft đã đưa ra một phiên bản đặc biệt giá thành hạ rất nhiều đối với Microsoft Windows XP!

Nhưng lực lượng dẫn dắt chủ yếu đằng sau việc áp dụng Linux tại Thailand là dự án OpenTLE. Ban đầu được khởi xướng chỉ như là một mở rộng tiếng Thái của Red Hat Linux (TLE = Thai Linux Extension), bây giờ nó đã tiến hóa thành vài dự án phụ, bao gồm một phát tán đầy đủ với sự trợ giúp đầy đủ cho ngôn ngữ và bộ ký tự Thái, cũng như OfficeTLE, một xuất bản phẩm tiếng Thái của OpenOffice.org. Nhiều nỗ lực cũng đã được đặt vào việc tạo các phong chữ và từ điển Thái, và để tích hợp tất cả chúng vào một gói hoàn chỉnh mà bất kỳ người nói tiếng Thái nào cũng có thể sử dụng mà không cần đào tạo khó khăn gì.

Dù LinuxTLE về cơ bản ban đầu dựa vào Fedora Core (phiên bản 9.0 năm 2008 dựa vào Ubuntu 7.10), nó đưa vào nhiều gói RPM được duy trì một cách độc lập và cập nhật. Thậm chí tốt hơn, nó được cấu hình sẵn với Java và các trình điều khiển nhị phân của NVIDIA, và nó đưa vào sự hỗ trợ đa ngôn ngữ và nhiều ứng dụng không tự do nhưng hữu dụng, như Acrobat Reader. Trình cài đặt Anaconda là thứ gì đó được đơn giản hóa và được cải tiến với những module bổ sung - nhiều người sử dụng sẽ đánh giá cao sự cài đặt một nháy duy nhất của LinuxTLE đối với kết nối mạng Samba. Hỗ trợ phần cứng được thực hiện ở một mức độ mới với sự đưa vào các module Bluetooth, mạng không dây, và tự động dò tìm và thiết lập các phần cứng chung. Toàn bộ phát tán tuyệt vời này ngay lập tức là sử dụng được mà người sử dụng không cần phải loay hoay gì thêm. Tiếng Anh cũng được hỗ trợ trong LinuxTLE.

1.8 Những thông số kỹ thuật cơ bản của LinuxTLE

LinuxTLE là một phát tán Linux cộng đồng²⁷ được phát triển tại Thái Lan và được thiết kế cho những người nói tiếng Thái. Những phiên bản ban đầu dựa trên Red Hat Linux và Fedora Core, nhưng bắt đầu từ phiên bản 8.0 trở đi, thì các lập trình viên đã chọn Ubuntu như là hệ thống nền tảng mới của phát tán này. LinuxTLE 10.0 RC "Aownang" dựa trên Ubuntu 10.04,²⁸ dự kiến chính thức phát hành ngày 10/10/2010. LinuxTLE hỗ trợ kiến trúc i386, môi trường đồ họa GNOME và dành cho các máy tính cá nhân để bàn. Dự án này hiện vẫn đang được tích cực triển khai.

Phát tán	LinuxTLE
Trang chủ	http://www.opentle.org/

26 <http://distrowatch.com/weekly.php?issue=20041213#fdow>

27 <http://distrowatch.com/table.php?distribution=LinuxTLE>

28 <http://www.opentle.org/th/node/10737>

Nhóm thư (Mailing Lists)	--
Diễn đàn cho người dùng	http://www.opentle.org/th/forum
Tài liệu	http://wiki.opentle.org/
Ảnh chụp màn hình	The Coding Studio
Các nơi tải về	http://www.opentle.org/download
Trình theo dõi lỗi	--
Web Site liên quan	Wikipedia

Các đường liên kết có thông tin về các phiên bản mới được tung ra gần đây:

- 2008-02-11: [Distribution Release: LinuxTLE 9.0](#)
- 2007-02-27: [Distribution Release: LinuxTLE 8.0](#)
- 2006-12-19: [Development Release: LinuxTLE 8.0 Beta](#)
- 2005-02-13: [Distribution Release: LinuxTLE 7.0.1 \(Lite\)](#)
- 2004-12-09: [Distribution Release: LinuxTLE 7.0](#)
- 2004-10-27: [Development Release: LinuxTLE 5.5.92 \(Beta\)](#)
- [Các thông tin bổ sung thêm về LinuxTLE ...](#)

Phiên bản	10.0-rc aownang	9.0 huahin	8.0 patong	7.0 waghor	5.5 samila	5.0 andaman	4.1 phiphi
Ngày phát hành	15/09/2010	11/02/2008	27/02/2007	09/12/2004	04/02/2004	21/03/2003	23/08/2002
Giá (USD)	Tự do	Tự do	Tự do	Tự do	Tự do	Tự do	Tự do
CDs	1	1	1	3	3	3	3
Tải về miễn phí	ISO	ISO	ISO	ISO	ISO	ISO	ISO
Cài đặt	Text mode	Text mode	Text mode	Graphical	Graphical	Graphical	Graphical
Môi trường đồ họa	GNOME	GNOME	GNOME	GNOME	GNOME	GNOME	GNOME
Quản lý gói	DEB	DEB	DEB	RPM	RPM	RPM	RPM
Bộ phần mềm văn phòng	OO.o	OO.o	OO.o	OO.o	GOffice, KOffice, OfficeTLE	KOffice, OfficeTLE	KOffice, OfficeTLE
Kiến trúc vi xử lý	i386	i386	i386	i386	i386	i386	i386
Hệ thống tệp tin nhật ký	ext3, ext4, JFS, ReiserFS, XFS	ext3, JFS, ReiserFS, XFS	ext3, JFS, ReiserFS, XFS	ext3	ext3	ext3	ext3
Đa ngôn ngữ	--	--	--	--	--	--	--
Hỗ trợ ngôn ngữ châu Á	th	th	th	th	th	th	th

1.9 Một số kết luận tóm tắt

1. Thái Lan nổi tiếng thế giới vì từ tháng 05/2003 đã tung ra chiến dịch 1 triệu “Máy tính của nhân dân” được nhà nước bao cấp, đã lần đầu tiên phá vỡ chính sách “một giá khắp mọi nơi trên thế giới” của Microsoft, buộc Microsoft phải hạ giá cả gói Windows + Office từ 600 USD xuống còn 37 USD (giảm tới 94%). Điều này còn cho thấy cách tiếp cận ban đầu của Thái Lan là đưa hệ điều hành tiếng Thái LinuxTLE và bộ phần mềm văn phòng tiếng Thái

OfficeTLE vào máy tính quốc nội của Thái Lan. Ngay từ năm 2003 các máy tính xuất xưởng ở Thái Lan với Windows cài đặt trước chỉ có 40%.

2. Thái Lan là nước có 8 sáng kiến nguồn mở từ chính phủ được ghi nhận, bắt đầu từ năm 2003. Thái Lan là đồng sáng lập ra Tổ chức Phần mềm Nguồn mở châu Á AOSSC (Asian Open Source Software) với 10 nền kinh tế gồm: Trung Quốc, Hong Kong, Ấn Độ, Indonesia, Nhật, Macau, Malaysia, Philippines, Singapore với mục tiêu để thúc đẩy ứng dụng và phát triển phần mềm nguồn mở tại các quốc gia châu Á.
3. Những năm gần đây, Thái Lan có chính sách tăng cường phần mềm tự do nguồn mở với đầu tư tiền từ chính phủ thông qua SIPA và NECTEC, đều là những tổ chức nhà nước, với mong muốn biến Thái Lan thành trung tâm nguồn mở khu vực ASEAN, từ 20 công ty nguồn mở vào năm 2008 lên 100 công ty nguồn mở vào năm 2011. Từ các tổ chức này sẽ kết nối các doanh nghiệp với khách hàng.
4. Đầu tư từ chính phủ vào nguồn mở của Thái Lan trong 3 năm từ 2009-2011 là 50 triệu USD (khoảng 1.000 tỷ VNĐ), gấp hơn 11 lần so với đầu tư của Việt Nam vào nguồn mở trong vòng 4 năm từ 2009-2012 theo quyết định số 50/2009/QĐ-TTg của Chính phủ Việt Nam (88.6 tỷ VNĐ).
5. Thái Lan hiện đã có chính sách đấu thầu mua sắm nguồn mở. Điều này là rất quan trọng.
6. NECTEC được giao nhiệm vụ phát triển không chỉ hệ điều hành LinuxTLE và OfficeTLE (có nguồn gốc từ các bộ phần mềm văn phòng nguồn mở, hỗ trợ ODF như KOffice và OpenOffice.org) chạy trên các máy tính cá nhân để bàn, mà còn cả các hệ thống dựa trên phần mềm tự do nguồn mở trên các máy chủ, như Hệ thống Quản lý Mạng Thông minh INMS (Intelligent Network Management System, tất cả là phần mềm nguồn mở ở phía các máy chủ. Hệ điều hành LinuxTLE bắt đầu có từ năm 2002 cho tới nay. Hiện nay LinuxTLE dựa vào Ubuntu 10.04 LTS.
7. Dựa vào nguồn mở, Thái Lan đã bước đầu có nền công nghiệp tự chủ của mình và đang vươn ra thế giới, với hy vọng cung cấp các giải pháp phần mềm nguồn mở để xuất khẩu.
8. Ngoài những phát tán được công khai, Thái Lan còn có (những) phát tán đặc biệt, được bổ sung những tính năng an ninh và không được công bố công khai.
9. Cộng đồng nguồn mở Thái Lan có đại diện là Liên đoàn Nguồn Mở Thái Lan (TOSF), được thành lập vào tháng 09/2009, là tổ chức phi chính phủ với các thành viên cả từ khu vực nhà nước và tư nhân, có mục đích thúc đẩy ứng dụng và phát triển phần mềm nguồn mở ở Thái Lan. Trước khi có TOST, Thái Lan có tổ chức Doanh nghiệp vì Xã hội Nguồn Mở (BOSS) là tập hợp của các doanh nghiệp tiên phong trong lĩnh vực nguồn mở tại Thái Lan với mục đích bán hàng và marketing để giành sự tin cậy của người sử dụng Thái Lan vào nguồn mở.
10. Tiềm năng để Việt Nam có thể hợp tác và học hỏi kinh nghiệm của Thái Lan về ODF nói riêng, về phần mềm tự do nguồn mở nói chung, là lớn.